

zaaknummer	Z2018-03818
stuknummer	S2018-16913
datum	20 juni 2018
redacteur	██████████
afdeling	TD - Beleid team Projecten
programma	7 Volksgezondheid en Milieu
bijlagen	☒ ja ☐ nee
1. Aanvraag proeftuin aardgasloze wijken Garyp 2. Brief Aardgasvrije wijken	

portefeuillehouder	A. Bouwman
afgestemd met portefeuillehouder op	18 juni 2018
afgestemd met team advies en control	19 juni 2018
afgestemd met afdeling / medewerker	██████████, afdeling Beleid ██████████, afdeling Beleid ██████████, afdeling Beleid ██████████, Advies & Control ██████████, Concern ██████████, Concern ██████████, ██████████, ██████████, ██████████, team Communicatie

Aspecten					
financieel	☒ ja	☐ nee	betrokkenheid raad	☐ ja	☒ nee
juridisch	☐ ja	☒ nee	betrokkenheid o.r.	☐ ja	☒ nee
personeel	☐ ja	☒ nee	bevat persoonsgegevens	☐ ja	☒ nee
burgerparticipatie	☒ ja	☐ nee	openbare besluitenlijst	☒ ja	☐ nee
			vertrouwelijk	☐ ja	☒ nee

Onderwerp	Aanvraag proeftuin aardgasvrije wijken
Advies	Te besluiten om: <ol style="list-style-type: none"> Het Uitvoeringsplan "Aanvraag proeftuin aardgasloze wijken Garyp" vast te stellen; Voor 1 juli 2018 een aanvraag in te dienen bij het ministerie van BiZa, om in aanmerking te komen voor een decentralisatie- uitkering als bijdrage voor een in 2018 te starten proeftuin aardgasvrije wijken.
Samenvatting (ten behoeve van openbare besluitenlijst)	Het college heeft besloten om: Het uitvoeringsplan "Aanvraag proeftuin aardgasloze wijken Garyp" vast te stellen en voor 1 juli 2018 een aanvraag in te dienen bij het Ministerie van BiZa, om in aanmerking te komen voor een decentralisatie-uitkering als bijdrage voor een in 2018 te starten proeftuin aardgasvrije wijken.

Besluit	<p>Conform advies</p>
----------------	------------------------------

Wat is de waarneming/aanleiding?

Op 9 april 2018 heeft het college de brief "Aardgasvrije wijken" van het ministerie van BiZa ontvangen. In deze brief doet het rijk de oproep aan gemeenten om voor 1 juli 2018 een aanvraag in te dienen om in aanmerking te komen voor een decentralisatie-uitkering als bijdrage voor een in 2018 te starten proeftuin voor het aardgasvrij maken van een bestaande wijk (circa 500 woningen).

Het dorp Garyp is al een aantal jaren zeer actief op het gebied van duurzaamheid. Zo is de Energij Koöperaasje Garyp (EKG) opgericht en is op de voormalige vuilstortlocatie een zonnepark met 27.000 zonnepanelen gerealiseerd. Het bestuur van de EKG heeft aangegeven ambities te hebben om het dorp nog verder energieneutraal te maken. De EKG wil dan ook graag in aanmerking komen voor de proeftuin voor het aardgasvrij maken van een bestaande wijk.

Het college heeft op 15 mei besloten om mee te werken aan een onderzoek naar de haalbaarheid van een aanvraag voor de proeftuin aardgasvrije wijken voor Garyp. Voorwaarden hierbij zijn dat alleen de daadwerkelijk gemaakte kosten voor het onderzoek in rekening worden gebracht en de uitkomsten van het onderzoek, met de daaraan gekoppelde consequenties voor de gemeente, in juni aan het college worden voorgelegd.

Haalbaarheidsonderzoek aanvraag proeftuin aardgasvrije wijken voor Garyp:

Ten behoeve van het haalbaarheidsonderzoek is [REDACTED] van adviesbureau Volhoudbaar Advies gevraagd om in samenwerking met EKG en gemeente een haalbaarheidsonderzoek uit te voeren en bij gebleken haalbaarheid een plan van aanpak op te stellen. Ten behoeve van het onderzoek is een projectteam samengesteld, bestaande uit [REDACTED] (EKG), [REDACTED] (EKG), [REDACTED] en van de gemeente [REDACTED], [REDACTED] en [REDACTED].

Uit het haalbaarheidsonderzoek blijkt dat het technisch mogelijk is om het dorp Garyp aardgasvrij te maken. Het all electric maken van de woningen en gebouwen blijkt uit het onderzoek de meest haalbare optie. Reden voor het kiezen van all electric is namelijk dat warmtenet niet mogelijk is vanwege lage woningdichtheid en het ontbreken van een bron. Het leveren van duurzaam groen gas is niet mogelijk vanwege het ontbreken van een (constante) bron. Een hybride systeem is niet toegestaan omdat het doel is om volledig af te koppelen van het aardgas.

Waarom Garyp ?

Garyp is al lange tijd bezig met het vanuit de Mienskip ontplooiën van duurzame initiatieven door:

- energie te besparen;
- het isoleren van woningen;
- opwekken van duurzame energie;
- waarbij de baten ten gunste komen van de mienskip;
- energietransitie.

Het dorp Garyp heeft met haar eigen Energij Koöperaasje al een organisatie in het dorp, waardoor de betrokkenheid en inzet van de eigen inwoners heel groot is en de actiebereidheid hoog is. Zo hebben zij inmiddels ook een project met Buurkracht om het isoleren van de bestaande woningbouw te stimuleren. Dit project past goed bij de aanpak om Garyp aardgasvrij te maken.

Het dorp heeft een eigen zonneweide met 6 Mega Wattpiek vermogen. Bij circa 600 woningen betekent dit dat per woning ongeveer 10.000 kWh aan groene stroom wordt opgewekt. Hoewel dit voor de pilot geen voorwaarde is, zou Garyp wel eens het eerste dorp kunnen worden dat bij de energietransitie zelf heeft gezorgd dat ze volledig energieneutraal is geworden!

De aanpak ziet er globaal als volgt uit:

Iedere woning en gebouw krijgt een nulmeting (energiescan) aangeboden. Deze nulmeting is vergelijkbaar met de quickscan die tot voor kort via het gemeentelijk Energieloket aan onze inwoners werd verstrekt. In Garyp zal de scan gericht zijn op het aardgasvrij maken van het gebouw. Hierbij is isolatie (het terugdringen van het energieverbruik) maar ook de keuze van de installatie een belangrijk onderdeel.

Er zullen 4 verschillende typen woningen als eerste aardgasvrij worden gemaakt. In deze woningen zal een grotere investering worden gedaan. Deze woningen dienen als modelwoning voor Garyp maar ook voor andere geïnteresseerden waarbij 1 woning wellicht als "wisselwoning" (een woning die een particulier gedurende de verbouw van zijn woning kan bewonen).

In Garyp zal een gemeentelijk loket "gasloos wonen Garyp" worden geopend. Inwoners kunnen op deze wijze laagdrempelig, informatie en hulp krijgen bij het aardgasvrij maken van de eigen woning en het vragen van de subsidies hiervoor.

Onderdeel van het loket is een op te richten bedrijvenconsortium. Dit consortium kan de particulier adviseren en werkzaamheden uitvoeren. Kortom de particulier wordt ontzorgd.

Met banken zullen financieringsarrangementen voor de particulier worden samengesteld voor de financiering van het niet te subsidiëren deel van de investering.

Er wordt gedurende het project een externe projectleider aangesteld. Deze projectleider zal in nauw overleg met het bestuur van EKG, dorpsbelang en de gemeente, het project begeleiden en de voortgang van het project bewaken.

Communicatie is een belangrijk onderdeel om de particulier te enthousiasmeren om de woning aardgasvrij te maken. Wij willen hiervoor zoveel mogelijk de al gemobiliseerde kracht van de Mienskip in Garyp benutten, denk hierbij aan: EKG, Dorpsbelangen, dorpskrantje, gebruikelijke vergaderingen website en andere digitale middelen, en indien nodig zullen aanvullende bijeenkomsten worden georganiseerd. Tevens zullen de 4 voorbeeldwoningen een zeer belangrijk onderdeel vormen in de communicatie en de voorlichting. Hiermee laten we concreet zien dat het mogelijk is om de eigen woning aardgasvrij te maken.

Belangrijk uitgangspunt binnen het project: de rijksbijdrage dient zoveel mogelijk benut te worden ten behoeve van de concrete maatregelen in de woningen. Ten gunste van de particulier in Garyp. Bij deelname aan het project zal dit ook het uitgangspunt zijn van de op te stellen subsidieverordening. Het streven is om de proceskosten zo laag mogelijk te houden. De gemeente heeft in Gytsjerk en Hurdegaryp goede ervaringen opgedaan met een lokaal loket en een goede samenwerking met het bedrijfsleven.

Wat willen we bereiken?

We streven ernaar dat de eerste woningen begin 2019 van het aardgas zullen afgaan. Te beginnen met de vier voorbeeldwoningen. Voor heel 2019 gaan we uit van 30-40 woningen wat stijgt naar 80-100 woningen in de jaren daarna. We verwachten eind 2023 ongeveer 80% - 90% van de woningen in Garyp van het aardgas af te hebben gesloten.

Met het uitvoeren van dit project wordt tevens mee invulling gegeven aan de duurzame ambities genoemd in het coalitieakkoord 2018-2022 **"Duorsum Oparbeidzje"** en de door ons ondertekende Friese Energiestrategie.

Wat zijn de argumenten?

1. *Aanvraag voor deelname proeftuin aardgasvrije wijken past in het huidige gemeentelijke beleid: programma 7 Volksgezondheid en Milieu;*
2. *Opgedane ervaringen met dit thema kunnen helpen bij de realisatie van de duurzaamheidsambities;*
3. *Hiermee faciliteert de gemeente een lokale energiecoöperatie om energieneutraal te worden;*
4. *Kan het lokale bedrijfsleven een impuls geven;*
5. *Past in het streven van de gemeente om in 2040 energieneutraal te worden.*

Wat zijn de risico's?

1. *Doelstelling om Garyp aardgasvrij te maken wordt niet gehaald. Inwoners zijn (nog) niet bereid om hieraan mee te werken. Hoge investering versus de rijkssubsidie kan reden voor de inwoner zijn om nog niet over te gaan tot het aardgasvrij maken van de woning. Opgedane ervaringen zijn vervolgens input voor het landelijke en gemeentelijk duurzaamheidsbeleid (motivatie waarom inwoners niet mee willen of kunnen. Bijvoorbeeld om financiële redenen of het thema "aardgasvrij maken" komt te vroeg);*
2. *Aanvraag voor deelname wordt niet gehonoreerd. Beoordelen of een vervolg aanvraag (een jaar later) zinvol is. De opgedane kennis en ervaring is zeer goed bruikbaar voor de verdere uitrol van het realiseren van aardgasvrije dorpen in de gemeente.*

Financiën

Voor de begroting van de aan te vragen rijkssubsidie "proeftuin aardgasvrije wijken" wordt verwezen naar de ruwe versie van het rapport "aanvraag proeftuin aardgasloze wijken Garyp". Zie hiervoor de bijlage.

De gemeentelijke inzet zal met name gelegen zijn in de ambtelijke inzet van de verschillende ambtelijke medewerkers. Voor de omschrijving van de werkzaamheden wordt verwezen naar de **paragraaf "rol gemeente" in het uitvoeringsplan "Aanvraag proeftuin aardgasloze wijken Garyp"**. We streven ernaar om de ambtelijke inzet binnen de bestaande formatie op te vangen. De inschatting van de ambtelijke ondersteuning (totaal van de betrokken medewerkers) is 1 dag per week. Met name bij de opstart van het project zal meer ambtelijke ondersteuning nodig zijn.

Dit project is vooruitlopend op de nog op te stellen duurzaamheidsagenda, en zal dan ook onderdeel gaan uitmaken van de toekomstige duurzaamheidsagenda. Een eventueel alsnog benodigde gemeentelijke financiële bijdrage in de kosten voor de uitvoering van dit project zal worden gevraagd uit de bijdrage opgenomen in de kadernota (experimenteergelden).

Burgerparticipatie

Door mee te werken ondersteunen we het burgerinitiatief EKG en wordt tevens een belangrijke stap gezet om invulling te geven aan het gemeentelijke doel om in 2040 energieneutraal te zijn te halen.

Communicatie

In nauw overleg met bestuur EKG dient er een communicatieplan voor de uitrol van het project, met daaraan gekoppeld een communicatiekalender, opgesteld te worden.

Relatie met andere afdelingen

Duurzaamheid is een integraal beleidsonderwerp. Indien de gemeente met Garyp in aanmerking komt voor de proeftuin aardgasvrije wijken, zullen de verschillende afdelingen en medewerkers bij het proces worden geïnformeerd en betrokken.

Samenwerking

Het realiseren van aardgasvrije wijken is onderdeel van de Friese energiestrategie. Op provinciaal niveau zal indien nodig worden geïnformeerd dan wel samengewerkt.

Vervolg

Afhankelijk van besluitvorming op aanvraag door ministerie van BiZa zal halverwege 2018 gestart worden met de uitvoering van het project